

Conspect Teorii si paradigme contemporane in psihologie (26 pagini)

Sursa: Universitatea Spiru Haret din Bucuresti - www.spiruharet.ro

Coordonator de disciplina: Lector univ. dr. Elena-Claudia Rusu

Asistent: Asistent univ. dr. Bogdana Bianca Peltea

Subiecte teorii si paradigme contemporane in psihologie

1. Teorie si paradigma. Paradigmele in psihologie
2. Paradigma newtoniana si implicatiile ei in psihologie. Structuralismul. Functionalismul. Asociationalismul.
3. Paradigma behaviorista
4. Gestaltismul
5. Paradigma cognitivista
6. Avantaje si limite ale behaviorismului si cognitivismului
7. Psihanaliza sau paradigma freudiana
8. Avantaje si limite ale psihanalizei
9. Paradigma umanista
10. Avantaje si limite ale psihologiei umaniste
11. Caracteristicile persoanelor care isi actualizeaza Sinele – Abraham Maslow
12. Piramida trebuintelor (A. Maslow) si fiinta umana ca fiinta spirituala
13. Psihologia transpersonala. Temele de studiu ale psihologiei transpersonale
14. Cartografia psihicului uman: registrele biografic, perinatal si transpersonal. Sistemul COEX si matricile Perinatale fundamentale
15. Psihologia existentialista. Logoterapia lui Viktor Frankl. Conceptul de “optimism tragic”
16. Evolutionism si creationism
17. Psihologie existentiala si psihoterapie ortodoxa

Bibliografie:

- Rusu Elena-Claudia, *Teorii si paradigme contemporane in psihologie*, Editura Fundatiei Romania de Maine, Bucuresti, 2014

Capitolul 1: Paradigma newtonian-carteziana si implicatiile ei in psihologie

1. Teorie si paradigma. Paradigmele in psihologie

Cuvantul “paradigma” provine din limba greaca si are doua sensuri: “pattern” sau “exemplu”. El este utilizat pentru a indica un pattern, model sau un exemplu remarcabil de clar sau tipic sau arhetip.

Paradigma este un set de concepte, propozitii, metode de investigatie, cu un pronuntat caracter normativ, dezvoltat pentru a ghida cercetarea intr-un domeniu specificat.

In psihologie s-au impus urmatoarele paradigme moderne:

- asociationismul;
- structuralismul;
- functionalismul;
- behaviorismul;
- gestaltismul;
- psihanaliza;
- psihologia umanista;
- paradigma transpersonala.

Intre teorie si paradigma exista asemanari, dar si deosebiri. O **teorie** este o idee care iti poate explica modul cum poate functiona ceva. Teoria este testata, demonstrata, adica infirmata sau confirmata, prin metode specifice domeniului sau adaptate din alte domenii, prin experimente sau reflectie. O **paradigma** este un set de supozitii implicate care nu sunt menite a fi testate, fiind in esenta inconstiente.

Paradigma newtonian-carteziana	Paradigme de sinteza	Paradigma fizicii cuantice
Paradigma freudiana Paradigma behaviorista Paradigma cognitivista Paradigma umanista	Psihoterapia integrativa Psich-K etc. (imprumuta si combina elemente din celelalte doua)	Paradigmele de orientare transpersonala

2. Paradigma newtoniana si implicatiile ei in psihologie. Structuralismul. Functionalismul. Asociationalismul

Stiinta newtonian-carteziana a creat o imagine a fiintelor umane, descriindu-le ca pe niste masini biologice, actionate de pulsuni instinctuale, de natura animalica. Ea a exclus: constiinta spirituala, sentimentele iubirii, nevoile estetice, simtul justitiei etc.

Pana in momentul aparitiei behaviorismului, au existat o serie de perspective psihologice importante care l-au precedat si facilitat, constituind, in acelasi timp, si puncti catre urmatoarea paradigma, cea cognitivista: **structuralismul, functionalismul si asociationalismul.**

✓ Structuralismul

Primii psihologi si-au pus intrebari fundamentale care i-au preocupat mai tarziu pe psihologii cognitivisti: putem intelege mintea umana daca ii studiem **structurile** (asa cum studiem procesele corpului in cadrul anatomiei) sau **functiile** (asa cum studiem procesele corpului in cadrul fiziologiei). Structuralistii s-au intrebat: **“Care sunt continuturile elementare (structurile) psihicului uman?”**

Obiectivele structuralismului, considerat a fi prima scoala importanta in psihologie, a fost sa inteleaga **structura** (configuratia de elemente) **psihicului** si perceptiile sale prin analiza acestora, pornind de la componentele sale. Prin structuralism psihologia a devenit experimentală.

Obiectul de studiu al structuralismului – studiul analitic al psihicului omului adult normal prin metoda introspectiei.

Postulatele structuralismului – psihologia se sprijina pe experiment pentru a se elibera de metafizica; adevarurile sale sunt de ordin empiric; introspectia este o metoda valida de studiu, dar are grade diferite de elaborare si invatare; gandirea si constiinta sunt concepte bazale si domeniu de studiu experimental.

Critica structuralismului – atacurile au vizat metoda **introspectiei**, care, in fapt, este **retrospectie** si, deci, dispusa la deformari prin faptul natural al uitarii; ignorarea psihicului animal; accentul pe comportamentul manifest s.a.

Contributiile structuralismului – pentru psihologia contemporana, structuralismul inseamna o noua materie de atitudine, optiune, identitate si date experimentale.

Reprezentanti:

Wilhelm Wundt (1832 – 1920), Edward B. Titchener (1867 – 1927)

✓ Functionalismul

Functionalismul a inceput ca o critica a structuralismului. Paradigma functionala vizeaza trei intrebari relative la comoprmentul uman si animal: Ce? Cum? De ce?. Functionalistii s-au intreatat: **“Ce fac oamenii si de ce o fac?”**.

Obiectul de studiu al functionalismului – procesele psihice.

Postulatele functionalismului – orice activitate este determinata de stimuli; stimulii senzoriali si cei motivationali sunt izofunctionali; comportamentul este intrisec, adaptiv si intentional; orice raspuns modifica situatia-stimul, comportamentul fiind un proces continuu

Critica functionalismului – caracterul teologic al teoriei (accentul pe utilitate si tel); lipsa unei distinctii clare intre stiinta aplicata si cea fundamentala s.a.

Contributiile functionalismului – stimularea psihologiei ca stiinta experimentală relativa la om si animale; promovarea unei metodologii a studiului variabilelor empirice; formularea unei teorii asupra emotiilor.

Reprezentanti:

William James (1842 – 1910), **John Dewey** (1859 – 1952).

✓ Asociationismul

Asociationismul, asemenea functionalismului, poate fi considerat mai putin o scoala de psihologie, cat un mod de gandire foarte influent. Asociationismul examineaza cum evenimentele sau ideile pot deveni asociate unele cu altele in mintea noastra, rezultand intr-o forma de invatare.

De exemplu, **asociatiile** pot rezulta din:

- **contiguitate** (asocierea lucrurilor care tind sa se intample impreuna in acelasi timp);
- **similaritate** (asocierea lucrurilor cu trasaturi sau proprietati asemanatoare);
- **contrast** (asocierea lucrurilor polarizate cum ar fi cald/rece, lumina/intuneric).

Critica asociationismului – hazardul (incercarea si eroarea), ca mecanism al invatarii; legea efectului; determinismul mecanic; elementarismul.

Reprezentanti:

Hermann Ebbinghaus (1850 – 1909), **Edward L. Thorndike** (1874 – 1949), **Herbert Spencer** (1820 – 1903), **I.M. Secenov** (1829 – 1905), **I.P. Pavlov** (1849 – 1936), **V.M. Bechterev** (1857 – 1927), **Clark Hull** (1884 – 1952), **B.F. Skinner** (1904 – 1990)

etc.